

Latweefchu Uwises.

Ur augstaß Gewefchanas = Kummissiones sinnu un nowehlefchanu.

Nr. 8. Zettortdeenâ 19tâ Wevrara 1831.

L a u l i b a s = p r e e f i
o h t r â s m a h j â s.

Wihrs. Alkal nè un nè! Tew wehl ohtru fahrt falku, no ta nenecku ne darrifchu; man friht runnaht un waldbiht, ne tew!..

Seewa. Un es tew pretti falku, woi prohti, ka tew buhs un buhs tà darriht, kâ es gribbu, un ne esinu ne mas pee tewis gabjusi, dohma-dama tawus nedabus pazeest...

W. Tawu fuhru deenu ar feewas! Un ka mannam meisteram bij taisniba fazzih: seewa pahr paschu launo jo launa! — —

S. Lai man kahds apskatta scho ammatneeku ar sawu pluffkata meisteri!..

W. Sinnans, ammatneeks esinu! Parahdi man wehl kahdu tahdu naggadausi, kâ manni, kas no augstahm leetahm tik gudri proht isrunnaht kâ es; un kas feschus gaddus zaur pee leela daktera par paligu bijis un kas jaunâs deenâs sawu wahzu = ffohlu tà sinnajis no galwas, kâ es?...

S. Pee kahki tahds eesmazzis ahmeklis! —

W. Pee kahki tahda flinka maita! —

S. Wai, wai!.. kad es labbak buhtu esara gabjusi sliht, ne sohlijusees pee tewis eet!..

W. (mehdidams) Wai, wai.. kad es labbak brandwihna katlâ buhtu noslahpis, ne, few par nelaimi un sohdbu tewi lizzis prezzeh!..

S. Nu, kâ tad! Tew itt ihsti irr ko waideht par to! Woi tew ik stundu, brihdi ne waijadsetu zelds pakrist, ka es tawa seewa esinu? Un woi tu gan tahdu labbu laulatu draugu kâ manni bije pelnijis dabuhht?

W. Tees, irr! Tu man pahrleeku gohbu effi parahdijusi... Es gan noyrattu pehz kahfahm... Pee johda! Metrazzini manni pahr to runnaht! Tew no weenahm leetahm ko warretu teift....

S. (rohkas fahnès eespeedust) Ko?... Ko tu man warretu teift?..

W. Lai stahw!.. Labbak fusch par to!.. Tapatt prattu ko prattu... un sinnu, tu warreji rohkas pazelt, ka es tewi wehl nehmu.

S. Par.. par ko man bija rohkas pazelt? Woi par tahdu besgohdi, kas padarra, ka man buhs speekis rohka janemm un nabbaga fulles jakarrina katlâ?.. Woi par tahdu badda-kahfi, kas eekratt wissu mannu padohmu sawa kungi ween....

W. Tee melli! Es zittu arridsan no ta isdserru....

S. Kas pahrdohd mannas leetas zittu pakal zittu no flehts....

W. No sawa tapat japahrteef! —

S. Kas man ne mannu gultu naw pamettis....

W. Nu tu jo agri zelsees.

S. Kas istufschu wiffas mallas tà ne kas wairs neatleef....

W. Zaur to jo weegli par Zurgeem noweddisimees.

S. Kas wissu auguschu deenu pa frohgu dserr un trumpe....

W. To darru lai man naw garsch laifs..

S. Un ko tomehr es ar scheem mahjâs darrifchu?

W. Darr ko ween gribbi!

S. (raudadama) Man tschetri masi behrnini us rohkahm...

W. Leez winnus semmè!

S. Kas weenadi ween brehz lai teem ehstu dohd....

W. Dohd winneem rihktes. Kad patš labbi esnu paehdis un nodsehrees, tad gribbu lai ikweens pee mannis irr labbi mittis...

S. Woi tu, schuhya Behrtuli, zerre, ka tew mahte ikdeenäs rauschus zeps? —

W. Klau, feewin, waldees! Pamas pa luhgshanu!

S. Ka weenadi ween pazeetischu tewi besgohdi un plihntneeku?.. —

W. Kam tad aplam kibdu zelsim, man feewin?..

S. Un ka ne spehschu tew rahdiht, kury tahdam deedelneekam jaeet? —

W. Seewa, tu sinni, ka ne esnu no teem kas ne leekahs ne dsirdeht, un ka man rohka irr labba!....

S. U rè, sakkis sah draudeht..

W. Klausaites, manna zibbina, jums gan ahdinu nee?..

S. Ak tu, ka man irr aplam bail no tewis?

W. Muschina mihla, juhs gan warren gribbat, lai jums ko dohmu? —

S. Woi tu dohima, ka jau faplacku pahrbijusees? —

W. Pukkite, rohsite, es juhs druzin pluhfschu!..

S. Wella schuhpi!

W. Es juhs pehrschu...

S. Brandwihna blaschis!..

W. Juhs swaidischu...

S. Neleetis!..

W. Juhs sukfoschu..

S. Besgohdis, frapneeks, pintifikis, blehdis, bendeskalps, pluffkats, deedelneeks, garrnabsis, palaidneeks, saglis! —

W. (Hohas kaktu pakehris) Nu schè tew kad tu warren gribbi, schè tew, schè tew ic.

S. Wai, wai, glahbjeet wai, wai, wai ic. Hugenger.

Tizzi! bet peeluh ko kam?

Kahda deena eenahze weenäs mahjäs swesch nepasihstams zilweks ar to islikfchands ka nabbags esohht un luhgdamees lai tam dohdohht nahts-mahjas. Tas namna fainneeks jautaja: ka taws wahrds? Us tam schis atbilbeja, mans wahrds irr: „Neweens.“ — Pehdigi wehleja tas fainneeks tam nabbagam fawâ paschâ istabâ gulleht, un apguldamees tahs istaba burwis labbi noslehdsje. Bet kas notikke? muhsu nabbags pufsnakti uszehlees gahje pee ta fainneeka gulta, mohdinaja to augscham un prassija winna naudu, draudedams, ka ja nedohschohht tudal to nokauschohht. Zè nu brehze tas fainneeks pehz glahbschanas, un kad arri zitti laudis pee winna durwim atskrehje, bet newarredami pee winna pascha eekschâ kluht, to waijaja: kas tad winnu plehschohht? „Neweens,“ schis atbilbeja. Nu, kad neweens, teize tee fanahkufchi kaimini ar dusmahm — kas no wiffa ta ne ko sinmaja — tad warri brehht zil patihk, un to fazzifchi aisgahje prohjam. Bet tas laupitais, kas par to fainneeku stipraks buhdams, bija winnu apkluffinajis un pehz patifschanas aplaupijis!

J. Purmal.

Kursemmes stahstu = gramata.

(Stattees Nr. 51. p. 9.)

Gan arri gruhti bij bes mitteschanas kantees ar tif dauds firdigahm ir stiprahm tautahm, un prett teem ilgi stahweht un turretees. Treschais brunnineeku waldbneeks, atkal Wolkins wahrda (tad Wolkin tas II.) gahje ar scho jaunu spehku atkal us Leischem 1236, gribbedams scho stipru tautu pahrmahziht un apriht. Bet kas to dewe! nabbagam wiffai sikti pagahje. Leischi sadragaje Wahzus it pagallam un isputtinaja brihnumâ kauschanâ wiffu winnu karra spehku. Pats karra leelstungs Wolkin II. wehl zitti augsti grahwa fungi (ka von Danneberg, Dibrich von Haseldorp), kahdi 50 brunnineeku wihri un dauds fwehti zetta wihri no Wahzsemmes, un muisch-

neeki, palikke us kauschanas weetu. Nu samannija bisfaps titlab kà arri paschi brunnineeki ka nespehschoht weeni paschi turretees un wirstrohku un waldischanu schinnis semmès wairs pasargabt, bes zitta stipraka paligu. To nu mekleja un arri dabbuja zaur gudru padohmu ko atradde. To issteifschu nahkoschà stahstu gabbalà. Papreeksch lai pahrluhkodami wissu scho pirnu stahstu gabbalu, wehrà leekam: kà bijis ar pascheem Kuhreem un Semgallee-scheem ap scho laifu, prohti dehl waldischanas, laizigas buhschanas, pehz eeraschahm un eeksch sapraschanas un tizzibas leetahm. Ka wissi lihds pagani bij, to jaw sunnam. It ka teem sawi masi Kehuini un fungi, sawi wezzaki un karra-wad-doni bij, kas pahr teem sinnaja, un kam ihpaschi karra-laikà klaußija, tapat bij teem arri sawi ihpaschi elki un deeweekli, ko zeenija. Ugguns Deews (pehrkons), swehtibas Deews (puhtis), laimes mahte, juhras mahte, wehja mahte, mehslu bahba, mescha tehws un dauds zitti wehl, bij tee elki kam kalpoja un uppureja, par ko teem fewischki preesteri bij, ka augstu wirsneeku par Rihwi sawje, kas arridsan pehz paganu Pruhfscheem tanni laikà walditais bijis eeksch tizzibas leetahm. Tè irr wehrà leekams, ka schahs semmes paganeem ne bij it nekahdi tehli woi bildes no saweem elkeem, nei arri kahdi ihpaschi nammi jeb basnizas preeksch saweem deeweekleem, kà gan atrohd zittur, pee zittahm paganu tautahm. Bet wianni sapulzejahs kahdàs jaufàs birfès, woi pee kahdu kuplu wezzu kohku, leepu jeb ohsoli, tè pa wisseem lohti zeenidami, woi arri pee it leelu akiniu saweem elkeem kalpoht. Ir tschubstas un rupustschus tee zillaja par deeweekleem, ko barroja ar peenu un zittu ehdamu, tohs turredami tahdòs ihpaschòs pohdòs, ko mehdsè ispuschoht ar wahrpahm un pukkehim. Schahdeem elkeem par gohdu, tee kwehpinaja ar shtarun un zittu kwehpyamu, un atnesse teem par dahwanu lauka un dahrsa auglus, kaujamus lohpus un putnus, brihscham arri masus behrnuinus, kà zitti sakka. Leelaka leeta pee wiannu deeweeku kalposchanas bij ikreis, ka tee meeslodami un traktodami labbi isplohsijahs johkodami un deedami, un wissu wairaf peesprahgdamees

un aplam dserdami; jo tee pratte medbus un meestinu bruhweht. Augstaki swehtki teem bij semlikka un wektu laiks, kas sawje ap muhsu Mikkela deenu, un 4 nebbelas klua zeenihis. Tad barroja un apmeeloja sawu mirronu dwehseles, tahm wissadu ehdamu un dahwanas nesdami us kappeem, no ka warr sawrast ka wianni tatschu jaw samannijuschi un tizzejuschi dwehseles nemirslibu, bet prohti wehl malbidamà apmahnità prahtà, un kà behrnu sawpraschanà. Tapahz dewe tee arri saweem mirroneem sawrkà, naudu, naschus, zirwis, karra eerohstschus ic., ar ko sawht zittu jaunu dsihwi. Tapat bij ohtri leeli swehtki wezzeem Kurseem Blukku wak-kars (kas sakriht kohpà ar muhsu swehtu wak-karu ap seemas swehtkeem). Schis bij teem ihsti plohsischanas un dserchanas laiks, kur tee wissadi isehrmojuschees, un it beskaunigi un lohpyischki dsihwoja. Tad mehdsè leelu smaggu blukku apkahrt wasahht, to wilkdami ar luhku wirwehm, un wehle to ar leelu sawwilechanu no weena zeema un namma us ohtru, un gallà to fadedsinaja. Ir wilkam. ko zeenija stary mescha-deeweem, bij sawas ihpaschas gohda-deenas pee wezzeem Kuhreem, scham tad uppureja kahdu kasu par dahwanu (muhsu Dezember mehnesi). Badda laikà tee sawette naudu, no ka gohwnu pirke, ko tad uppureja. Tee zeenija deenas un putnu brehkschanu; un sihnneeki, kannu raugi, sawls-puhshotaji, un wahr dneeki tee turreja leelà gohdà, woi slimmàs deenàs, woi karra-laikà, woi jebko sawhdami. Zittadi, woi arri zilwekus uppurejuschi saweem elkeem, no ka naw ihstas pehdas. To ween sinnam, ka tahdus zeetunneekus, ko karrà dsihwus bij sawehmuschi, tad woen kahwuschki uppuredami, kad nelaimesmesli, ka kahda swehta teesa, nahwe pahr teem isspreede. —

(Turplikam wairaf.)

L a b s p a d o h m s ?

Diwi awisichu lassitaji newarreja weenu wahrdu awisès ne buht isdibbinahht, kà tas effoht sawprohtams. Treschais to isdsirbis, sawzija: Sh

juhš mulki! leezeet weenu jautafchanas = ſihmi
(tahdu: ?) ta wahrda gallá, tad tudal ſaprat-
tifeet.

J. Purmal.

Teefas fluddinaſchanas.

Kad pehz tahš eefuhitahš rapportes tahš Jaun = Zel-
gawas pilškunga teefas no 19tas Janwara ſchi gadda
tas zaur fluddinaſchanu no 7tas Janwara f. g. Nr. 58
ka aišbehdiš apſihnehts kalps Wittum Andrei no Dig-
genawas Spizze Ahdama mahjahm jau ſakerts un uš
Zehlabstattes rekrufchu = prettimnemschanas kommiſ-
ſiones noſuhthišt tappišt, tad ta Kurſemmes Guber-
nementes waldiſchana ſpreedufi: zaur fluddinaſchanu,
ka ſcheitan noteek, pawehleht, ka pehz ta Wittuma
Andreja wairš ne buhš mekleht.

Zelgawas pilli 22trá Janwara 1831.

U. Beitler, waldiſchanaš rahtš.

(Nr. 383.) Wolschwing, waldiſchanaš ſikhehrš.

Uš pawehleſchanu tahš Keiſerifkas Majesteetes,
ta Patwalbineeka wiſſas Kreewu Walſts ic. ic. ic.,
tohp no leelas Eſeres pirmas pagasta teefas wiſſi tee,
kam taiſnas praſſiſchanaš pee teem leelas Eſeres ſaim-
neekem Mednu Dahwida un Mauru jauna Mattiſha
buhtu, kaš ſawas mahjaš parradu dehl atdewuſchi,
un par kurru mantu zaur ſchiš teefas ſpreedumu
konkurſiš noliktš, aizinati, lai pee ſaudeſchanaš ſawas
teefas lihđš gtu Awrika f. g. ar ſawahm praſſiſchanaš
un parahdiſchanaš peederrigi pee ſchiš teefas pee-
teizahš un to tablaku ſpreedumu ſagaيدا.

Leelas Eſeres pirma pagasta teefa tanni 5ta We-
wrara 1831. 3

David Sternheim, pirmas pagasta wezza-
kaiš.

(Nr. 17.) Ferd. Schaur, pagasta teefas ſkrihweriš.

Taš Plepeshmuiſchas baltaiš krohgš, uš Dohbeles
leelžektu buhdamš, 20 werſtes no Zelgawas, no Jah-
neem 1831 uš renti tapš iſdahwahtš. Par iſfohliſcha-
naš deenahm irr ta 7ta, 14ta un 21ma Merza deena
ſchi gadda pee Aremuiſchas pagasta teefas noliktš.
Lee, kam ſchiš krohgš uš renti nemt patiktu, warr
lihđš teem noteikteem termineem katrá laika, uš kahdu

wiſſi taš krohgš dabbutamš, pee Plepeshmuiſchas
waldiſchanaš dabbut ſinnaht.

Aremuiſchas pagasta teefa 2trá Wewrara 1831. 2

††† Buttul Zehlab, peeſchdetaiš.

(Nr. 19.) atlaištš Leitenantš H. Crufe, pagasta tee-
faš ſkrihweriš.

Wiſſi parradneeki no ta nomirruſcha Bramburgas
ſaimneeka Ahſcheneeku Mikela, tohp ušſaukti, ſew,
eekſch to ſtarpu no 8 neddelahm pee ſchahš Bram-
burgas pagasta teefas ar ſkaidrahm parahdiſchanaš
meldeetes, zittadi neweens wairš netapš klauſištš.

Bramburgas pagasta teefa tanni 7ta Wewra-
ra 1831. 3

J. Maiſel, pagasta wezzakaiš.

(Nr. 67.) Janiſchewſky, pagasta teefas ſkrihwe-
riš.

No Dauſſas pagasta teefas tohp wiſſi tee, kam ka-
daš parradu praſſiſchanaš pee to Dauſſas Pilmui-
ſchas ſaimneeku Pumpen Ruiwe Geddarta un pee to
Wezeſaules mahžitaja muiſchas peederrigu un nomir-
ruſchu ſaimneeku Untia Draweneeku Dahwa buhtu,
par kurru mantahm pehz inwentariuma truhkumu
un parradu dehl, pehz likkumeem konkurſe ſpreeſta,
aizinati, lai lihđš to 26tu Merza mehneſcha deenu f. g.
pee ſchiš pagasta teefas peeteizahš, jo wehlaſi, ka
ſchi noliktá terminá ne weens tapš peenemts un klau-
ſištš.

Dauſſas pagasta teefa tanni 15ta Janwara 1831. 3

Zehlab Luppin, pagasta wezzakaiš.

(Nr. 8.) Friedr. Leh, pagasta teefas ſkrihweriš.

Zittas fluddinaſchanas.

Abbi tee Dſolumuiſchas krohgi uš to leelžektu no
Luffumes uš Rihgu un Zelgawu, taš Kalnakrohgš
un taš Launagukrohgš no jauneem Jahneem ſchi gadda
uš renti irr iſdohdami. Kam tišt ſchohš krohgus uš-
nemt, lai dehl wajjadſigaš norunnaſchanaš Dſolu-
muiſchâ pee Luffumes, pee muiſchašwaldiſchanaš
peeteizahš. 1

Eekſch Durbeš pilšketaš, tohp taš namš tahš at-
raitnes Feldt, prettim baſnižas, kaš puſš muhrehtš
un puſš no kohka, ar to tur peederrigu dahru un
tahm labbi ušturretahm ehkahm, tiſpat 15 puhru wee-
taš labbaš eeſtrahdataš ſemmes, un plawa no 20 we-
ſuma ſeena, pahrhohtš. Lee kaš ſcho nammu gribb
nopirkt, warr tahš tuwakas ſinnaš pee tahš atraitnes
Feldt eekſch Durbeš dabbut. 3

I ſt z u d r u c k e n e r l a u b t .

Im Namen der Civiloberverwaltung der Oſſiceprovinzen: J. D. Braunschweig, Cenſor.

No. 83.